Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (siódma izba w składzie powiększonym)

z dnia 26 lipca 2023 r.*

Skarga o stwierdzenie nieważności oraz o odszkodowanie i zadośćuczynienie – Międzynarodowy pracownik kontraktowy zatrudniony przy Specjalnym Przedstawicielu Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie – Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa – Rozwiązanie umowy o pracę w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii – Właściwość sądu Unii – Umowny charakter sporu – Brak klauzuli arbitrażowej i klauzuli prorogacyjnej – Artykuły 263, 268, 272 i 274 TFUE – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Dopuszczalność – Określenie pozwanych – Pojęcie „organu lub jednostki organizacyjnej Unii” – Częściowa niewłaściwość i częściowa niedopuszczalność

W sprawie T-776/20

Robert Stockdale, zamieszkały w Bristolu (Zjednoczone Królestwo), którego reprezentowała N. de Montigny, adwokat,

strona skarżąca,

przeciwko

Radzie Unii Europejskiej, którą reprezentowali A. Vitro, M. Bauer i J. Rurarz, w charakterze pełnomocników,

Komisji Europejskiej, którą reprezentowali D. Bianchi i G. Gattinara, w charakterze pełnomocników,

Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ), którą reprezentowali S. Marquardt, K. Kouri, R. Spáč i S. Rodríguez Sánchez-Tabernero, w charakterze pełnomocników,

oraz

Specjalnemu Przedstawicielowi Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie, który to organ reprezentowała B. Bajic, w charakterze pełnomocnika, którą wspierała E. Raoult, adwokat,

strona pozwana,

SĄD (siódma izba w składzie powiększonym),

w składzie podczas narady: R. da Silva Passos (sprawozdawca), prezes, V. Valančius, I. Reine, L. Truchot i M. Sampol Pucurull, sędziowie,

* Język postępowania: francuski.

sekretarz: H. Eriksson, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 listopada 2022 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W skardze opartej na art. 263, 268 i 272 TFUE skarżący, Robert Stockdale, wnosi, tytułem głównym, po pierwsze, o stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej (zwanego dalej „SPUE") w Bośni i Hercegowinie z dnia 17 listopada 2020 r., na mocy której rozwiązał on z nim umowę o pracę z dniem 31 grudnia 2020 r. (zwaną dalej „decyzją o rozwiązaniu umowy"), oraz o naprawienie szkody i krzywdy, jakie miał ponieść w wyniku tej decyzji, po drugie, o przekształcenie jego stosunku umownego z SPUE w Bośni i Hercegowinie na umowę o pracę na czas nieokreślony, po trzecie, o naprawienie szkody, jaką miał ponieść z powodu nieprzyjęcia przez Radę Unii Europejskiej, Komisję Europejską i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), jasnego regulaminu, który miałby do niego zastosowanie, oraz, tytułem ewentualnym, o stwierdzenie powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii w przypadku oddalenia jego żądań przedstawionych tytułem głównym.

Okoliczności powstania sporu

2 Skarżący jest obywatelem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, który zajmował stanowisko szefa finansów i administracji SPUE w Bośni i Hercegowinie.

3 Mianowanie SPUE jest przewidziane w art. 33 TUE, który to przepis znajduje się w rozdziale 2 tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącym wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) i zgodnie z którym „Rada może, na wniosek [W]ysokiego [P]rzedstawiciela Unii do [S]praw [Z]agranicznych i [P]olityki [B]ezpieczeństwa, mianować specjalnego przedstawiciela, któremu powierza się mandat w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych[; s]pecjalny przedstawiciel w sprawowaniu swojego mandatu podlega wysokiemu przedstawicielowi".

4 W dniu 11 marca 2002 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2002/211/WPZiB dotyczące mianowania SPUE w Bośni i Hercegowinie (Dz.U. 2002, L 70, s. 7).

5 Następnie Rada przyjęła szereg kolejnych aktów, na mocy których nieprzerwanie mianowała SPUE w Bośni i Hercegowinie na kadencję na czas określony.

6 Na dzień wniesienia rozpatrywanej skargi, czyli 29 grudnia 2020 r., SPUE w Bośni i Hercegowinie był mianowany decyzją Rady (WPZiB) 2019/1340 z dnia 8 sierpnia 2019 r. w sprawie mianowania SPUE w Bośni i Hercegowinie (Dz.U. 2019, L 209, s. 10) na okres od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2021 r. Jego mandat został przedłużony do dnia 31 sierpnia 2023 r. decyzją Rady (WPZiB) 2021/1193 z dnia 19 lipca 2021 r. przedłużającą mandat SPUE w Bośni i Hercegowinie oraz zmieniającą decyzję 2019/1340 (Dz.U. 2021, L 258, s. 46).

7 Skarżący został zatrudniony na podstawie pierwszej umowy o pracę na czas określony zawartej z SPUE w Bośni i Hercegowinie od dnia 15 lutego 2006 r. na okres nieprzekraczający kadencji tego ostatniego. Od dnia 1 marca 2007 r. skarżący zawarł szesnaście kolejnych umów o pracę na czas określony z SPUE w Bośni i Hercegowinie. Ostatnia umowa o pracę na czas określony zawarta przez skarżącego (zwana dalej „sporną umową") przewidywała w art. 5 okres obowiązywania od dnia 1 września 2019 r. do dnia 31 sierpnia 2021 r.

8 Równolegle z 17 kolejnymi umowami o pracę na czas określony, skarżący podpisał trzynaście umów trójstronnych z Komisją i SPUE w Bośni i Hercegowinie, które wyznaczały go na tymczasowego szefa biura od dnia 1 lipca 2007 r.

9 Rozpatrywane umowy trójstronne przewidywały, że w przypadku śmierci lub rezygnacji SPUE w Bośni i Hercegowinie, wypadku lub choroby uniemożliwiającej mu wykonywanie obowiązków lub rozwiązania umowy finansowej zawartej między Komisją a tym SPUE, skarżący staje się odpowiedzialny za zarządzanie środkami przyznanymi rzeczonemu SPUE. Ostatnia umowa o sprawowanie funkcji tymczasowego szefa biura została podpisana przez skarżącego w dniu 7 października 2019 r. (zwana dalej „umową tymczasowego szefa biura").

10 W dniu 24 stycznia 2020 r. przedstawiciele Unii i Zjednoczonego Królestwa podpisali umowę o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. 2020, L 29, s. 7; zwaną dalej „umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa"). W dniu 30 stycznia 2020 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję (UE) 2020/135 w sprawie zawarcia umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa (Dz.U. 2020, L 29, s. 1). Na mocy art. 1 owej decyzji umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa została zatwierdzona w imieniu Unii.

11 O północy w dniu 31 stycznia 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, a w dniu 1 lutego 2020 r. weszła w życie umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa na podstawie jej art. 185.

12 Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa w art. 126 określa okres przejściowy rozpoczynający się w dniu wejścia w życie tej umowy i kończący się w dniu 31 grudnia 2020 r. W tym okresie, zgodnie z art. 127 ust. 6 tej umowy, odniesienie do „państw członkowskich" w prawie Unii należy rozumieć jako obejmujące Zjednoczone Królestwo.

13 W dniu 24 czerwca 2020 r. skarżący skierował pismo do SPUE w Bośni i Hercegowinie, w którym pytał go o swoje prawa i skarżył się na dyskryminację w przypadku, gdyby jego stanowisko zostało ostatecznie uznane za zbędne w razie przeniesienia biura SPUE w Bośni i Hercegowinie do delegatury Unii w tym państwie, a zatem do ESDZ. Podkreślił on w szczególności, że dla międzynarodowego personelu rzeczonego SPUE nie przewidziano żadnej odprawy ani świadczeń dla bezrobotnych, podobnie jak brak jest przepisów dotyczących składek emerytalnych.

14 W dniu 7 lipca 2020 r. SPUE w Bośni i Hercegowinie przekazał to pismo dyrektorce Służby ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej Komisji, wskazując, że skarżący podnosi kwestie dotyczące jego warunków zatrudnienia, w szczególności w perspektywie prawdopodobnego rozwiązania rozpatrywanej umowy w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii. Szefowa wydziału tej służby odpowiedziała w dniu 13 lipca tego samego roku, że służba ta nie jest odpowiedzialna za zasoby ludzkie w odniesieniu do personelu objętego WPZiB i doradza SPUE w Bośni i Hercegowinie konsultowanie się w tym zakresie z ESDZ. Ponadto podkreśliła ona, że co

się tyczy aspektów finansowych żądania skarżącego, zgodnie z postanowieniami rozpatrywanej umowy nie może mu zostać wypłacona żadna odprawa z tytułu rozwiązania stosunku pracy lub składka emerytalna.

15 W dniu 15 września 2020 r. SPUE w Bośni i Hercegowinie przekazał do ESDZ pismo skarżącego z dnia 24 czerwca 2020 r.

16 W dniu 28 września 2020 r. skarżący zwrócił się na piśmie do SPUE w Bośni i Hercegowinie, aby ten uzyskał więcej informacji na temat możliwości pozostania przez niego na stanowisku po zakończeniu okresu przejściowego kończącego się zgodnie z umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa w dniu 31 grudnia 2020 r. Po skierowaniu przez wspomnianego SPUE sprawy do Służby ds. Instrumentów Polityki Zagranicznej Komisji dyrektorka tej służby odpowiedziała mu w dniu 2 października 2020 r., że nie przewidziano żadnego wyjątku dla obywateli Zjednoczonego Królestwa oraz że ich umowy o pracę zostaną rozwiązane w dniu 31 grudnia 2020 r.

17 W dniu 17 listopada 2020 r. SPUE w Bośni i Hercegowinie wydał decyzję o rozwiązaniu umowy, na mocy której rozwiązał on sporną umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, przy czym decyzja ta weszła w życie w dniu 31 grudnia 2020 r.

18 W dniu 25 listopada 2020 r. skarżący skierował pismo do SPUE w Bośni i Hercegowinie, zwracając się do niego o ponowne rozpatrzenie decyzji o rozwiązaniu umowy.

Żądania stron

19 Skarżący wnosi do Sądu o:

- tytułem żądania głównego:
  - stwierdzenie nieważności decyzji o rozwiązaniu umowy;
  - w odniesieniu do praw wynikających z umowy o pracę zawartej z SPUE w Bośni i Hercegowinie:
    - przekształcenie jego stosunku umownego na umowę o pracę na czas nieokreślony;
    - orzeczenie, że doznał on dyskryminacji z uwagi na przyczynę jego zwolnienia, i zasądzenie z tego powodu od pozwanych na jego rzecz kwoty 10 000 EUR wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia za krzywdę;
    - stwierdzenie, że pozwani naruszyli swoje zobowiązania umowne, a w szczególności wymóg doręczenia ważnego wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieokreślony;
    - nakazanie pozwanym przywrócenia go do pracy lub, tytułem żądania ewentualnego, zapłaty na jego rzecz odszkodowania, które zostanie ustalone w późniejszym czasie, a tymczasowo określonego na kwotę w wysokości 393 850,08 EUR wraz z odsetkami;
- w odniesieniu do innych praw, opartych na wystąpieniu dyskryminacji w stosunku do innych pracowników Unii:

– stwierdzenie, że powinien on zostać zatrudniony w charakterze członka personelu tymczasowego Rady, Komisji lub ESDZ, oraz stwierdzenie, że te trzy pozwane traktowały go w sposób dyskryminujący pod względem wynagrodzenia, uprawnień emerytalnych i związanych z nimi świadczeń oraz gwarancji późniejszego zatrudnienia;

– zasądzenie od Rady, Komisji i ESDZ odszkodowania za utratę wynagrodzenia, emerytury, dodatków i świadczeń, wraz z odsetkami, spowodowaną wyżej wymienionymi naruszeniami prawa Unii;

– wyznaczenie stronom terminu na ustalenie wysokości owego odszkodowania, z uwzględnieniem grupy i stopnia, do których skarżący powinien zostać zaszeregowany, przeciętnego wzrostu płacy, rozwoju kariery zawodowej, dodatków, które powinien pobierać na podstawie umów o pracę w charakterze członka personelu tymczasowego, odliczając wynagrodzenie, które faktycznie otrzymał;

– tytułem żądania ewentualnego, zasądzenie od Rady, Komisji i ESDZ odszkodowania z tytułu odpowiedzialności pozaumownej Unii, wynikającej z nieprzestrzegania jego praw podstawowych, w wysokości tymczasowo określonej na kwotę 400 000 EUR;

– obciążenie pozwanych kosztami postępowania.

20 W ramach zarzutów niewłaściwości i niedopuszczalności, podniesionych na podstawie art. 130 regulaminu postępowania przed Sądem Rada, Komisja i ESDZ wnoszą do Sądu o:

– odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej w zakresie, w jakim ich dotyczy;

– obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

21 W ramach zarzutu niewłaściwości i niedopuszczalności podniesionego na podstawie art. 130 regulaminu postępowania, SPUE w Bośni i Hercegowinie wnosi, w istocie do Sądu o:

– odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej;

– obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

Co do prawa

22 Na podstawie art. 130 § 1 regulaminu postępowania na wniosek strony pozwanej Sąd może rozstrzygnąć w przedmiocie niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi bez rozpatrywania sprawy co do istoty. Zgodnie z art. 130 § 7 rzeczonego regulaminu Sąd rozstrzyga w przedmiocie wniosku w możliwie najkrótszym czasie lub pozostawia go do rozstrzygnięcia w wyroku, jeżeli uzasadniają to szczególne okoliczności.

23 W niniejszej sprawie pozwani wnieśli o rozstrzygnięcie w przedmiocie niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi. W tych okolicznościach Sąd uznał, że należy orzec w przedmiocie tych wniosków przed rozpatrzeniem sprawy co do istoty.

24 Co do istoty w swojej skardze skarżący podnosi:

– żądanie główne związane z decyzją o rozwiązaniu umowy, w którym wnosi on do Sądu, po pierwsze, o stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji o rozwiązaniu umowy, po drugie, o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kwoty 10 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z tej decyzji, a po trzecie, o nakazanie przywrócenia go do pracy lub, tytułem żądania ewentualnego, o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kwoty 393 850,08 EUR tytułem naprawienia szkody materialnej wynikającej z tej decyzji (zwane dalej „żądaniem pierwszym”);

– żądanie główne związane z następującymi po sobie umowami o pracę na czas określony zawieranymi z SPUE w Bośni i Hercegowinie, w którym skarżący wnosi do Sądu, po pierwsze, o przekształcenie jego stosunku umownego z SPUE w Bośni i Hercegowinie na umowę o pracę na czas nieokreślony, a po drugie, o stwierdzenie naruszenia przez pozwanych ich zobowiązań umownych, a w szczególności doręczenia ważnego wypowiedzenia w ramach rozwiązania umowy o pracę na czas nieokreślony (zwane dalej „żądaniem drugim”);

– żądanie główne oparte na wystąpieniu dyskryminacji, w którym zarzuca on Radzie, Komisji i ESDZ, że nie objęły międzynarodowego personelu kontraktowego zatrudnionego w ramach WPZiB warunkami zatrudnienia innych pracowników Unii (zwanymi dalej „WZIP”) lub że nie przyjęły w odniesieniu do tego personelu uregulowania prawnego porównywalnego z uregulowaniem WZIP, na podstawie którego wnosi do Sądu o zasądzenie od tych trzech pozwanych odszkodowania za szkodę poniesioną z powodu braku takiego uregulowania (zwane dalej „żądaniem trzecim”);

– żądanie ewentualne, na wypadek odrzucenia lub oddalenia trzech pierwszych żądań, w którym wnosi o zasądzenie od Rady, Komisji i ESDZ na jego rzecz kwoty 400 000 EUR z tytułu odpowiedzialności pozaumownej Unii wynikającej z braku poszanowania jego praw podstawowych (zwane dalej „żądaniem czwartym”).

25 Aby ustosunkować się do zarzutów niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi, należy w niniejszej sprawie zbadać, po pierwsze, czy Sąd jest właściwy do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego, po drugie, czy zostały spełnione wymogi formalne skargi, po trzecie, czy zostało przeprowadzone postępowanie poprzedzające wniesienie skargi przewidziane w Regulaminie pracowniczym urzędników Unii Europejskiej (zwanym dalej „regulaminem pracowniczym”), a po czwarte, czy skarga jest dopuszczalna w odniesieniu do wszystkich pozwanych.

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego w braku klauzuli arbitrażowej

26 W swoich pismach pozwani utrzymują, że żądania pierwsze i drugie wykazują związek z rozpatrywaną umową, a zatem mają charakter umowny. Zauważają oni również, że wspomniana umowa nie zawiera klauzuli arbitrażowej, i wywodzą z tego, że pozwala to na wyłączenie właściwości Sądu na podstawie art. 272 TFUE.

27 Na rozprawie pozwani doprecyzowali, że decyzja o rozwiązaniu umowy ze względu na jej podstawę związaną z utratą statusu obywatela państwa członkowskiego przez skarżącego powinna być postrzegana jako działanie władzy publicznej dające się oddzielić od rozpatrywanej

umowy. Ich zdaniem Sąd jest zatem właściwy do przeprowadzenia kontroli legalności wspomnianego aktu na podstawie art. 263 TFUE, a zatem do orzekania w przedmiocie żądania pierwszego w zakresie, w jakim skarżący wnosi w nim o stwierdzenie nieważności tego aktu.

28 Jeśli chodzi natomiast o pozostałe roszczenia skarżącego przedstawione w ramach żądań pierwszego i drugiego, pozwani podnieśli zarówno na rozprawie, jak i w odpowiedzi na pytanie zadane przez Sąd w ramach środka organizacji postępowania, że ani postanowienia rozpatrywanej umowy, ani przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem Bruksela I bis") nie pozwalają na ustalenie właściwego sądu krajowego. Na rozprawie podnieśli oni, że takie roszczenia mogą wchodzić w zakres jurysdykcji sądów Bośni i Hercegowiny, czyli miejsca siedziby SPUE w Bośni i Hercegowinie oraz miejsca wykonania rozpatrywanej umowy. Wspomniany SPUE podkreślił również, że art. 17 rozpatrywanej umowy przewiduje właściwość organu arbitrażowego, który należy uznać za właściwy do orzekania w przedmiocie tych roszczeń, ponieważ skarżący nie wykazał, że właściwość takiego organu naruszałaby jego prawo do skutecznego środka prawnego.

29 Ze swej strony skarżący podnosi w istocie, tytułem głównym, że Sąd jest właściwy do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego zgodnie z art. 272 TFUE, na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie tymczasowego szefa biura.

30 Posiłkowo skarżący podnosi, że na podstawie rozporządzenia Bruksela I bis sądy belgijskie mogą być właściwe do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego oraz że w przypadku gdyby jurysdykcja sądów państw członkowskich była wyłączona, Sąd powinien uznać się za właściwy na podstawie art. 263 i 268 TFUE do orzekania w przedmiocie wszystkich roszczeń przedstawionych w ramach tych żądań.

W przedmiocie charakteru żądań pierwszego i drugiego

31 W celu ustalenia, czy żądania pierwsze i drugie należą do zakresu spraw, których przedmiotem jest umowa, po pierwsze, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału skarga o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE może zostać wniesiona na wszelkie akty instytucji, bez względu na ich charakter lub formę, zmierzające do wywołania wiążących skutków prawnych mogących wpływać na interesy skarżącego poprzez istotną zmianę jego sytuacji prawnej. Tym samym w przypadku istnienia umowy wiążącej skarżącego z jedną z instytucji, do sądów Unii można wnieść skargę na podstawie art. 263 TFUE tylko w przypadku, gdy zaskarżony akt zmierza do wywarcia wiążących skutków prawnych, które wykraczają poza wiążący strony stosunek umowny i prowadzą do wykonywania prerogatyw władzy publicznej przyznanych instytucji będącej stroną umowy działającej jako organ administracyjny (zob. wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., SC/Eulex Kosowo, C-730/18 P, EU:C:2020:505, pkt 31, 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

32 Po drugie, w celu ustalenia, czy przedmiotem skargi jest odpowiedzialność umowna, czy też odpowiedzialność pozaumowna Unii, sądy Unii powinny sprawdzić, czy przedmiotem tej skargi jest roszczenie odszkodowawcze oparte w sposób obiektywny i całościowy na prawach i obowiązkach pochodzenia umownego, czy pozaumownego. W tym celu sądy te powinny sprawdzić – w świetle analizy poszczególnych informacji zawartych w aktach sprawy, takich jak w szczególności naruszony przepis prawa, charakter podnoszonej szkody, zarzucane zachowanie, a także stosunki prawne wiążące strony sporu – czy między tymi stronami istnieje rzeczywisty

kontekst umowny, związany z przedmiotem sporu, którego dogłębna analiza jest niezbędna do rozstrzygnięcia tego sporu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 kwietnia 2013 r., Komisja/Systran i Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, pkt 66).

33 W niniejszej sprawie, po pierwsze, w ramach żądania pierwszego skarżący przedstawia roszczenia związane z decyzją o wypowiedzeniu umowy (zob. pkt 24 powyżej).

34 W tym względzie prawdą jest, że decyzja o rozwiązaniu umowy była uzasadniona okolicznością, że ze względu na wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii skarżący nie posiadał już obywatelstwa państwa członkowskiego, co zdaniem SPUE w Bośni i Hercegowinie oznaczało, że nie mógł już wchodzić w skład jego personelu.

35 Jednakże wbrew temu, co twierdzili pozwani na rozprawie, okoliczność ta, sama w sobie nie pozwala uznać, że decyzja o rozwiązaniu umowy wywołuje wiążące skutki prawne, które wykraczają poza stosunek umowny łączący skarżącego z SPUE w Bośni i Hercegowinie i prowadzą do wykonywania prerogatyw władzy publicznej w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 31 powyżej.

36 Przede wszystkim bowiem przedmiotem decyzji o rozwiązaniu umowy jest wcześniejsze zakończenie rozpatrywanej umowy, w związku z czym skutki tej decyzji nie wykraczają poza tę umowę. Następnie, jak wskazała Rada w ramach zarzutu niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi, art. 16 rozpatrywanej umowy przewiduje możliwość jednostronnego rozwiązania umowy przez każdą ze stron z zachowaniem czterotygodniowego okresu wypowiedzenia. Jest zatem oczywiste, że decyzja ta, na mocy której SPUE w Bośni i Hercegowinie jednostronnie rozwiązał rozpatrywaną umowę z zachowaniem takiego okresu wypowiedzenia, została podjęta na podstawie uprawnień przysługujących mu na mocy tej umowy. Wreszcie wspomniana decyzja jest uzasadniona tym, że w dniu jej wejścia w życie skarżący miał już utracić status obywatela państwa członkowskiego zgodnie z umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa i że w związku z tym miał nie spełniać już warunku wymaganego przez przedmiotową umowę. Warunki zatrudnienia, które stanowiły integralną część rozpatrywanej umowy, jak wynika z jej art. 1 i 18, wymagały bowiem, aby szef finansów i administracji SPUE w Bośni i Hercegowinie miał obywatelstwo państwa członkowskiego.

37 W związku z tym decyzja o rozwiązaniu umowy pozostaje w bezpośrednim związku z rozpatrywaną umową. Z powyższego wynika, że roszczenia skarżącego sformułowane w ramach żądania pierwszego, ściśle związanego z tą decyzją (zob. pkt 24 tiret pierwsze powyżej) wynikają z rozpatrywanej umowy, a zatem mają charakter umowny.

38 Po drugie, w ramach żądania drugiego skarżący podnosi roszczenia dotyczące całego stosunku pracy łączącego go z SPUE w Bośni i Hercegowinie, na który to stosunek składały się kolejne umowy na czas określony i których przekształcenia domaga się skarżący. W związku z tym roszczenia skarżącego sformułowane w ramach żądania drugiego mają również charakter umowny w zakresie, w jakim wynikają one ze wszystkich kolejnych umów o pracę na czas określony, które skarżący zawarł ze wspomnianym SPUE.

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego na podstawie art. 272 TFUE

39 Zgodnie z art. 272 TFUE „Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej umieszczonej w umowie prawa publicznego lub prywatnego, zawartej przez Unię lub w jej imieniu".

40 Kompetencje Sądu zostały wymienione enumeratywnie w art. 256 TFUE i doprecyzowane w art. 51 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Na podstawie tych postanowień Sąd jest właściwy do orzekania w pierwszej instancji w przedmiocie sporów z zakresu umów, które zostały mu przedstawione do rozstrzygnięcia, wyłącznie na podstawie klauzuli arbitrażowej. W braku takiej klauzuli Sąd rozszerzyłby swoją właściwość poza zakres enumeratywnie wyliczonych spraw, których rozpoznawanie jest w sposób wyczerpujący zastrzeżone na jego rzecz w art. 274 TFUE, który przyznaje sądom krajowym właściwość w zakresie prawa powszechnego, w celu rozpoznawania sporów, których stroną jest Unia (zob. podobnie wyrok z dnia 8 maja 2007 r., Citymo/Komisja, T-271/04, EU:T:2007:128, pkt 53; postanowienie z dnia 30 września 2014 r., Bitiqi i in./Komisja i in., T-410/13, niepublikowane, EU:T:2014:871, pkt 26).

41 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że kolejne umowy o pracę skarżącego, z których wynikają żądania pierwsze i drugie, nie zawierają klauzuli arbitrażowej przyznającej właściwość Sądowi orzekającemu w sprawach dotyczących umowy.

42 Ponadto skarżący nie może powoływać się na klauzulę arbitrażową na rzecz Sądu zawartą w umowie tymczasowego szefa biura.

43 Przede wszystkim umowa tymczasowego szefa biura jest bowiem umową, której przedmiotem nie jest nawiązanie stosunku pracy między skarżącym a pozostałymi jej stronami, lecz powierzenie mu określonych zadań. Jest to zresztą, jak podkreśla Rada, załącznik do umowy w sprawie finansowania zawieranej okresowo między Komisją a SPUE w Bośni i Hercegowinie w ramach przyznanego SPUE upoważnienia do wykonania budżetu, zgodnie z art. 5 ust. 3 zdanie pierwsze decyzji 2019/1340, na mocy którego „[s]posób zarządzania wydatkami jest określany w umowie między SPUE [w Bośni i Hercegowinie] a Komisją".

44 Następnie umowa tymczasowego kierownika biura ma charakter akcesoryjny w stosunku do umów na czas określony zawartych ze skarżącym. Po pierwsze bowiem, zgodnie z art. 8 umowy finansowej zawartej przez Komisję i SPUE w Bośni i Hercegowinie, oznaczonej sygnaturą CFSP/2019/15, „tymczasowy kierownik biura musi należeć do personelu SPUE [w Bośni i Hercegowinie]". Po drugie, zgodnie z umową tymczasowego kierownika biura, która odsyła w preambule do art. 8 umowy finansowej CFSP/2019/15, przewidziano, że „[j]eżeli tymczasowy kierownik biura jest członkiem personelu zatrudnionego przez SPUE [w Bośni i Hercegowinie], jego wynagrodzenie, prawa i obowiązki pozostają w mocy zgodnie z warunkami jego umowy o pracę".

45 Wreszcie umowa tymczasowego kierownika biura ma charakter warunkowy, ponieważ może mieć zastosowanie jedynie w przypadku spełnienia pewnych warunków związanych ze statusem SPUE w Bośni i Hercegowinie, takich jak jego śmierć, niezdolność do pełnienia służby, rezygnacja lub w przypadku wakatu między kolejnymi mandatami dwóch SPUE w Bośni i Hercegowinie (zob. pkt 9 powyżej). Tymczasem w dniu wydania decyzji o rozwiązaniu umowy, na mocy której

obowiązki skarżącego w ramach SPUE w Bośni i Hercegowinie dobiegły końca, żaden z wyżej wymienionych warunków nie był spełniony, w związku z czym umowa tymczasowego kierownika biura nie miała zastosowania.

46 W świetle powyższego, wobec braku klauzuli arbitrażowej zawartej w umowach o pracę na czas określony zawartych ze skarżącym, Sąd nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego na podstawie art. 272 TFUE.

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego na podstawie art. 263 i 268 TFUE

47 Jak stwierdzono w pkt 37 i 38 powyżej, roszczenia skarżącego sformułowane w ramach żądań pierwszego i drugiego wynikają z jego umów o pracę, które nie zawierają klauzuli arbitrażowej przyznającej Sądowi właściwość do orzekania w sprawach dotyczących umowy na podstawie art. 272 TFUE (zob. pkt 41 powyżej). W związku z tym, zgodnie z zasadami przypomnianymi w pkt 40 powyżej, żądania te należą co do zasady do właściwości sądów krajowych zgodnie z art. 274 TFUE.

48 Jednakże, w sytuacji gdy w ramach sporu o charakterze umownym sąd Unii nie uznaje swojej właściwości, którą powierza mu art. 263 i 268 TFUE, czyni to w celu zapewnienia spójnej wykładni tych postanowień z art. 272 i 274 TFUE, a tym samym zachowania spójności systemu sądowniczego Unii, który składa się z kompletnego systemu środków odwoławczych i procedur mających na celu zapewnienie, odpowiednio, kontroli zgodności z prawem aktów wydawanych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz naprawienia szkód wyrządzonych przez Unię (zob. podobnie wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, pkt 80–82).

49 W związku z tym w kontekście sporu o charakterze umownym sąd Unii nie może nie uznać właściwości przyznanej mu przez traktat FUE, jeżeli skutkiem tego jest wyłączenie spod wszelkiej kontroli sądowej przez sądy Unii lub sądy państw członkowskich aktów wydawanych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii lub żądania naprawienia szkody wyrządzonej przez Unię (zob. podobnie wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, pkt 84–85).

50 W tych okolicznościach, pomimo umownego charakteru żądań pierwszego i drugiego, w celu zapewnienia istnienia skutecznej kontroli sądowej Sąd może nie uznać swojej właściwości wywodzonej z art. 263 i 268 TFUE jedynie po upewnieniu się, że skarżący może podnieść takie roszczenia przed sądem krajowym w rozumieniu art. 274 TFUE, czyli przed sądem państwa członkowskiego.

51 Z tego powodu nie można przyjąć, że – jak twierdzili pozwani na rozprawie – żądania te mogą wchodzić w zakres właściwości sądów bośniackich, ponieważ sądy te nie są sądami państw członkowskich. Podobnie należy oddalić argument SPUE w Bośni i Hercegowinie, zgodnie z którym skarżący miał możliwość zwrócenia się do organu arbitrażowego przewidzianego w art. 17 rozpatrywanej umowy w celu rozstrzygnięcia tych żądań, ponieważ właściwość takiego organu nie może być brana pod uwagę z wyłączeniem właściwości sądu Unii lub sądów państw członkowskich, nawet gdyby organ ten spełniał kryteria niezawisłości i bezstronności.

52 W świetle powyższego należy zbadać, czy treść rozpatrywanej umowy lub, w przeciwnym razie, mające zastosowanie przepisy prawa Unii pozwalają na ustalenie sądu państwa członkowskiego właściwego do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego.

– *W przedmiocie postanowień umownych*

53 W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że żadna z umów o pracę skarżącego nie zawierała klauzuli przyznającej jurysdykcję sądowi państwa członkowskiego. Z wyjątkiem pierwszej z nich umowy te zawierały bowiem jedynie klauzulę dotyczącą „rozstrzygania sporów", umożliwiającą wszczęcie postępowania przed sądem polubownym w przypadku niepowodzenia próby polubownego rozstrzygnięcia sporu między stronami rzeczonych umów, przy czym od orzeczenia arbitrażowego nie przysługuje odwołanie.

54 W drugiej kolejności z art. 1 i 18 rozpatrywanej umowy wynika, że skarżący zobowiązał się do przestrzegania standardowych procedur operacyjnych SPUE w Bośni i Hercegowinie, dokumentu ogólnego mającego zastosowanie do wszystkich członków personelu rzeczonego SPUE. Co się tyczy środków odwoławczych przysługujących tym członkom, rozdział 11 wspomnianych standardowych procedur operacyjnych, zatytułowany „Skargi i spory", zawiera art. 11.1 zatytułowany „Skargi", który przewiduje, że członek personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie może wnieść do swojego przełożonego skargę na niekorzystny dla niego akt, a także art. 11.2, zatytułowany „Rozstrzyganie sporów", który przewiduje jedynie możliwość odwołania się do organu arbitrażowego, od którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu.

55 Z powyższego wynika, że umowy o pracę skarżącego nie pozwalają na ustalenie sądu państwa członkowskiego właściwego do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego.

– *W przedmiocie przepisów prawa Unii*

56 Co się tyczy przepisów prawa Unii dotyczących jurysdykcji państw członkowskich, prawodawca Unii przyjął rozporządzenie Bruksela I bis, które, jak wynika z jego motywów 4 i 15, ma na celu ujednolicenie przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych za pomocą przepisów o jurysdykcji, które są w wysokim stopniu przewidywalne. Rozporządzenie to dąży zatem do osiągnięcia celu, którym jest wzmocnienie ochrony prawnej osób zamieszkujących na terenie Unii lub mających na terenie Unii swoją siedzibę, umożliwiając jednocześnie powodowi łatwe zidentyfikowanie sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalne przewidzenie sądu, przed jakim może być pozwany (wyrok z dnia 4 października 2018 r., Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, pkt 34).

57 Wbrew temu, co twierdzili pozwani na rozprawie, należy uznać, że rozporządzenie Bruksela I bis ma zastosowanie w niniejszej sprawie. W tym względzie, zgodnie z jego art. 1 ust. 1, rozporządzenie to „ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu" oraz że „[n]ie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych, administracyjnych ani spraw dotyczących odpowiedzialności państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (acta iure imperii)". Tymczasem w niniejszej sprawie z pkt 36 powyżej wynika, że decyzja o rozwiązaniu umowy nie stanowi działania władzy publicznej w rozumieniu art. 1 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis, lecz opiera się na rozpatrywanej umowie. W związku z tym żądanie pierwsze należy do spraw cywilnych i handlowych w rozumieniu art. 1 tego rozporządzenia. Podobnie z rozważań przedstawionych w pkt 38 powyżej wynika, że żądanie drugie również należy do tej dziedziny.

58 W związku z tym, ponieważ w niniejszej sprawie żądania pierwsze i drugie dotyczą sporu o charakterze umownym, który zgodnie z art. 274 TFUE należy co do zasady do właściwości sądów krajowych (zob. pkt 40 powyżej), należy zbadać, czy przepisy rozporządzenia Bruksela I bis pozwalają na ustalenie sądu państwa członkowskiego właściwego do orzekania w ich przedmiocie.

59 W sprawach dotyczących indywidualnych umów o pracę przepisy o jurysdykcji zawarte są w art. 21 rozporządzenia Bruksela I bis, który ma następujące brzmienie:

„1. Pracodawca mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim może być pozwany:

a) przed sądy państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania; lub

b) w innym państwie członkowskim:
   (i) przed sąd miejsca, w którym pracownik zazwyczaj świadczy lub ostatnio zazwyczaj świadczył pracę; lub
   (ii) jeżeli pracownik zazwyczaj nie świadczy lub zazwyczaj nie świadczył pracy w jednym i tym samym państwie – przed sąd miejsca, w którym znajduje się albo znajdował się oddział, który pracownika zatrudnił.

2. Pracodawca, który nie ma miejsca zamieszkania w danym państwie członkowskim, może zostać pozwany przed sąd jednego z państw członkowskich, zgodnie z ust. 1 lit. b)”.

60 Po pierwsze, stosowanie art. 21 rozporządzenia Bruksela I bis przyznaje jurysdykcję sądowi krajowemu, w którym ma miejsce zamieszkania pracodawca, w związku z czym należy zidentyfikować pracodawcę skarżącego.

61 W tym względzie zgodnie z orzecznictwem Trybunału pracownik pozostaje względem pracodawcy w stosunku podporządkowania, którego istnienie należy oceniać w każdym konkretnym przypadku na podstawie wszystkich elementów i okoliczności charakteryzujących stosunki między stronami (zob. podobnie wyrok z dnia 20 października 2022 r., ROI Land Investments, C-604/20, EU:C:2022:807, pkt 30–32). Ponadto w celu ustalenia pracodawcy pracownika konieczne jest zidentyfikowanie jednostki, której rzeczywistemu kierownictwu pracownik podlega, przy czym jednostką tą jest w szczególności jednostka, która powinna ponosić odpowiednie koszty wynagrodzenia i która jest faktycznie uprawniona do zwolnienia tego pracownika (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., AFMB i in., C-610/18, EU:C:2020:565, pkt 56, 61).

62 W niniejszej sprawie należy przede wszystkim stwierdzić, że skarżący zawarł wszystkie umowy o pracę z SPUE w Bośni i Hercegowinie, który został tam określony jako „pracodawca”.

63 Następnie, zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji 2019/1340 SPUE w Bośni i Hercegowinie jest „odpowiedzialny za powołanie swojego zespołu”, „[w] granicach swojego mandatu i odpowiednich udostępnionych środków finansowych” oraz „niezwłocznie informuje Radę i Komisję o składzie swojego zespołu”. Artykuł 6 ust. 2 tej decyzji stanowi, że „państwa członkowskie, instytucje Unii i ESDZ mogą zaproponować oddelegowanie personelu do współpracy z SPUE [w Bośni i Hercegowinie]; [w]ynagrodzenie takiego oddelegowanego personelu jest pokrywane odpowiednio przez dane państwo członkowskie, daną instytucję Unii lub przez ESDZ” oraz że „[c]złonkowie personelu międzynarodowego zatrudniani na podstawie umów muszą mieć obywatelstwo państwa członkowskiego”.

64 Po pierwsze, z przepisów tych wynika, że SPUE w Bośni i Hercegowinie może zatrudniać międzynarodowy personel kontraktowy, którego wybór należy do niego w sposób niezależny od Rady, Komisji lub ESDZ, oraz że dopiero po dokonaniu takiego wyboru powinien on poinformować o tym Radę i Komisję, co zostało potwierdzone na rozprawie. Po drugie, z tych samych przepisów wynika, że wynagrodzenie członków międzynarodowego personelu kontraktowego zatrudnionego przez wspomniany SPUE jest potrącane z budżetu przydzielonego temu ostatniemu, w związku z czym to on ponosi rzeczywiste koszty takiego wynagrodzenia.

65 Wreszcie, jak wskazano w pkt 54 powyżej, SPUE w Bośni i Hercegowinie przyjął standardowe procedury operacyjne, które mają zastosowanie do wszystkich pracowników, do których odsyła rozpatrywana umowa. Wynika stąd, że:

– SPUE w Bośni i Hercegowinie jest uprawniony do zwolnienia swojego personelu kontraktowego (zob. art. 12.2)

– decyzja o przedłużeniu umowy o pracę z międzynarodowym pracownikiem kontraktowym może zostać podjęta wyłącznie z inicjatywy i według uznania SPUE w Bośni i Hercegowinie (zob. art. 5.6);

– SPUE w Bośni i Hercegowinie jest organem dyscyplinarnym dla członków swojego personelu (zob. art. 10.2.5);

– SPUE w Bośni i Hercegowinie odpowiada za roczną ocenę członków swojego personelu z ponadsześciomiesięcznym stażem pracy (zob. art. 5.4);

– SPUE w Bośni i Hercegowinie określa godziny i czas pracy członków swojego personelu oraz zatwierdza wszelkie zmiany w standardowych godzinach pracy i wszelkie wnioski o pracę w godzinach nadliczbowych, która jest rekompensowana dniami urlopu lub, w wyjątkowych przypadkach, za zgodą SPUE w Bośni i Hercegowinie, wypłatą ekwiwalentu pieniężnego (zob. art. 7.1);

– SPUE w Bośni i Hercegowinie musi zatwierdzić każdy wniosek o roczny lub specjalny urlop, złożony przez członka swojego personelu i to on może wyjątkowo przyznać pracownikowi kontraktowemu ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop przed wygaśnięciem umowy (zob. art. 7.2 i 7.3).

66 W tych okolicznościach do celów wykonywania umów o pracę skarżący podlegał faktycznemu zwierzchnictwu SPUE w Bośni i Hercegowinie, który był zatem jego pracodawcą w rozumieniu art. 21 rozporządzenia Bruksela I bis.

67 Ponieważ jednak SPUE w Bośni i Hercegowinie ma siedzibę w Sarajewie (Bośnia i Hercegowina), jurysdykcja miejsca zamieszkania SPUE nie podlega żadnemu państwu członkowskiemu. W związku z tym art. 21 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Bruksela I bis nie pozwala na ustalenie sądu państwa członkowskiego właściwego do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego.

68 Po drugie, umowy o pracę skarżącego miały być wykonywane również w Sarajewie. Wynika to w szczególności, jeśli chodzi o rozpatrywaną umowę, z jej art. 3 oraz z załączonego do tej umowy opisu stanowiska pracy skarżącego. W związku z tym art. 21 ust. 1 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia

Bruksela I bis również nie pozwala na określenie, na podstawie miejsca, w którym skarżący świadczył pracę, sądu państwa członkowskiego właściwego do orzekania w przedmiocie żądań pierwszego i drugiego.

69 Po trzecie, z akt sprawy nie wynika, by skarżący zazwyczaj świadczył pracę w kilku państwach, w związku z czym przepisy jurysdykcyjne przewidziane w art. 21 ust. 1 lit. b) ppkt (ii) rozporządzenia Bruksela I bis nie mają zastosowania do jego sytuacji.

70 Po czwarte, skarżący powołuje się na art. 20 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I bis, który zakłada uznanie pracodawcy niemającego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim za mającego miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, w którym posiada filię, agencję lub inny oddział. W tym względzie stosowanie tego przepisu wymaga w szczególności, aby spór dotyczył albo działań związanych z działalnością tych podmiotów, albo zobowiązań podjętych przez nie w imieniu przedsiębiorstwa głównego, jeżeli mają one być wykonane w państwie położenia takiego podmiotu (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lipca 2012 r. Mahamdia, C-154/11, EU:C:2012:491, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).

71 Tymczasem w niniejszej sprawie nic nie pozwala uznać, że rzeczywisty pracodawca skarżącego, a mianowicie SPUE w Bośni i Hercegowinie, posiada filię, agencję lub inny oddział na terytorium państwa członkowskiego, ani tym bardziej że żądania pierwsze i drugie dotyczą działań związanych z takimi jednostkami.

72 Podobnie prawdą jest, że jak wskazuje skarżący, Rada, Komisja i ESDZ mają siedziby w Brukseli (Belgia), podczas gdy art. 8 pkt 1 rozporządzenia Bruksela I bis umożliwia, w przypadku wielości pozwanych, pozwanie ich przed sąd miejsca, w którym ma miejsce zamieszkania jeden z nich. Jednakże z orzecznictwa Trybunału wynika, że przeznaczeniem tego przepisu nie jest, by był on stosowany do pozwanego niemającego miejsca zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, jeżeli został on pozwany w ramach powództwa wytoczonego przeciwko kilku pozwanym, wśród których znajdują się również osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., Sapir i in., C-645/11, EU:C:2013:228, pkt 56). Tym samym art. 8 pkt 1 wspomnianego rozporządzenia nie pozwala skarżącemu na pozwanie SPUE w Bośni i Hercegowinie przed sądy w Brukseli w odniesieniu do żądań pierwszego i drugiego.

73 Ponadto zgodnie z art. 20 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis, art. 8 pkt 1 tego rozporządzenia ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do umowy o pracę, „jeżeli powództwo wytoczono przeciwko pracodawcy”. Tymczasem, jak wskazano w pkt 66 powyżej, pracodawcą skarżącego był SPUE w Bośni i Hercegowinie. W związku z tym żądania pierwsze i drugie, w zakresie, w jakim w skardze wskazano jako pozwane Radę, Komisję i ESDZ, z których wszystkie trzy mają siedzibę w Brukseli, nie stanowią „powództwa wytoczonego przeciwko pracodawcy”, prowadzącego do zastosowania zasady przewidzianej w tym ostatnim przepisie.

74 Z powyższego wynika, że w odniesieniu do żądań pierwszego i drugiego, związanych z rozpatrywaną umową, powinien co do zasady znaleźć zastosowanie art. 6 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis, będący przepisem ogólnym, zgodnie z którym „[j]eżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, jurysdykcja sądów każdego państwa członkowskiego jest określana […] przez prawo tego państwa członkowskiego”.

75 Zastosowanie art. 6 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis oznaczałoby, że ewentualna jurysdykcja sądu krajowego ma charakter przypadkowy, ponieważ to prawo każdego państwa członkowskiego określa, czy powództwo może zostać wytoczone przed sądy tego państwa, z możliwym skutkiem, że ostatecznie żaden sąd państwa członkowskiego nie miałby jurysdykcji. Taki skutek jest nawet szczególnie prawdopodobny w niniejszej sprawie, ponieważ – podobnie jak SPUE w Bośni i Hercegowinie – skarżący ma miejsce zamieszkania w państwie trzecim, w Zjednoczonym Królestwie, i nie wydaje się oczywiste, że niniejszy spór wykazuje związek z jednym lub drugim państwem członkowskim, który mógłby uzasadniać jurysdykcję sądu takiego państwa.

76 Tymczasem, jak wskazano w pkt 48 i 49 powyżej, w ramach sporu o charakterze umownym, którego stroną jest Unia, Sąd nie może nie uznać właściwości przyznanej mu w art. 263 i 268 TFUE, jeżeli prowadzi to do wyłączenia spod wszelkiej kontroli sądowej dokonywanej przez sądy Unii lub przez sądy państw członkowskich decyzji wydanych przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii lub roszczenia naprawienia szkody wyrządzonej przez Unię.

77 W tych okolicznościach do Sądu należy zbadanie, czy roszczenia przedstawione w ramach żądań pierwszego i drugiego wchodzą w zakres właściwości, wynikającej z tych przepisów oraz, w razie potrzeby, uznanie, że jest on właściwy do orzekania w przedmiocie tych roszczeń.

78 W tym względzie Sąd jest właściwy na podstawie art. 263 TFUE do orzekania w przedmiocie przedstawionego przez skarżącego w ramach żądania pierwszego roszczenia dotyczącego zgodności z prawem decyzji w sprawie rozwiązania umowy, która jest decyzją przyjętą przez podmiot podlegający Unii i utworzony na mocy traktatów, a mianowicie SPUE w Bośni i Hercegowinie, i którą w związku z tym należy przypisać instytucji, organowi lub jednostce organizacyjnej Unii. Należy zatem uznać, że w ramach tego żądania skarżący wysuwa roszczenie o stwierdzenia nieważności wspomnianej decyzji. Podobnie w zakresie, w jakim w ramach tego żądania skarżący domaga się zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej miał doznać w wyniku decyzji o rozwiązaniu umowy, takie roszczenie należy uznać za zmierzające do ustalenia odpowiedzialności pozaumownej Unii, co do której Sąd jest właściwy na podstawie art. 268 TFUE.

79 Co się tyczy ponadto roszczenia skarżącego przedstawionego w ramach żądania pierwszego, zmierzającego do nakazania przez Sąd przywrócenia go do pracy jako członka personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie, takie roszczenie należy odrzucić ze względu na niewłaściwość Sądu do jego rozpoznania.

80 Zgodnie bowiem z orzecznictwem sąd Unii nie może co do zasady kierować nakazów do instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii bez wkroczenia w prerogatywy władzy administracyjnej (zob. wyroki: z dnia 2 października 2014 r., Strack/Komisja, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, pkt 145 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 9 września 2020 r., P. Krücken Organic/Komisja, T-565/18, niepublikowany, EU:T:2020:395, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo). Zasada ta znajduje co do zasady zastosowanie w ramach skargi o odszkodowanie, w której skarżący wnosi o nakazanie pozwanej instytucji podjęcia określonych działań w celu naprawienia zarzucanej szkody (zob. podobnie postanowienia: z dnia 14 stycznia 2004 r., Makedoniko Metro i Michaniki/Komisja, T-202/02, EU:T:2004:5, pkt 53; z dnia 17 grudnia 2008 r., Portela/Komisja, T-137/07, niepublikowane, EU:T:2008:589, pkt 46).

81 Co prawda art. 268 i art. 340 akapit drugi TFUE, dotyczące odpowiedzialności pozaumownej Unii, pozwalają na zasądzenie odszkodowania w naturze, które może w danym wypadku, jeżeli wydaje się to zgodne z ogólnymi zasadami wspólnymi dla ustawodawstw państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności pozaumownej, przyjąć formę nakazu działania lub zaniechania,

mogącego skłonić pozwaną instytucję do określonego zachowania (postanowienie z dnia 3 września 2013 r., Idromacchine i in./Komisja, C-34/12 P, niepublikowane, EU:C:2013:552, pkt 29; zob. także podobnie wyrok z dnia 10 maja 2006 r., Galileo International Technology i in./Komisja, T-279/03, EU:T:2006:121, pkt 63).

82 Jednakże taka sytuacja może być brana pod uwagę jedynie w szczególnych przypadkach, gdy skarżący powołuje się na szkodę, która nie może zostać w pełni naprawiona w drodze odszkodowania, a której szczególne cechy wymagają wydania nakazu działania lub zaniechania, w szczególności gdy taki nakaz ma na celu doprowadzenie do zaprzestania działania leżącego u podstaw szkody, której skutki są ciągłe. Nie jest tak w niniejszej sprawie, ponieważ skarżący był w stanie określić rozmiar szkody majątkowej, jaką miał ponieść w wyniku wydania decyzji o rozwiązaniu umowy, którą szacuje na 393 850,08 EUR, przy czym kwota ta odpowiada wynagrodzeniu, którego nie mógł pobierać przez trzy lata w wyniku zakończenia pełnienia obowiązków służbowych.

83 Ponadto w zakresie, w jakim w ramach żądania pierwszego skarżący wnosi, tytułem ewentualnym w stosunku do żądania przywrócenia do pracy, o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kwoty 393 850,08 EUR tytułem naprawienia szkody majątkowej, jaką miał ponieść w wyniku decyzji o rozwiązaniu umowy, takie żądanie należy uznać za mające na celu powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii, w odniesieniu do której Sąd jest właściwy na podstawie art. 268 TFUE.

84 Wreszcie, co się tyczy żądania drugiego, po pierwsze, wniosek o to, aby Sąd orzekł o przekształceniu jego umowy o pracę w umowę o pracę na czas nieokreślony, należy postrzegać jako wniosek o wydanie nakazu skierowanego do SPUE w Bośni i Hercegowinie jako pracodawcy skarżącego (zob. pkt 66 powyżej). Tymczasem zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 80 powyżej Sąd nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie roszczenia tego rodzaju. Ponadto nawet przy założeniu, że takie roszczenie należy uznać za mające na celu naprawienie szkody spowodowanej przez brak zawarcia umowy na czas nieokreślony, nie dotyczy on szczególnego przypadku, w odniesieniu do którego Sąd mógłby wydać nakaz konkretnego działania zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 81 powyżej. Ewentualna szkoda wynikająca z niezawarcia umowy przewidującej określone wynagrodzenie mogłaby bowiem zostać naprawiona w razie potrzeby poprzez zasądzenie od Unii przez Sąd zapłaty kwoty pieniężnej na rzecz skarżącego.

85 Po drugie, przedstawiony również w ramach żądania drugiego wniosek mający na celu stwierdzenie przez Sąd, że pozwane naruszyły swoje zobowiązania umowne, nie został przedstawiony na poparcie żądania stwierdzenia nieważności w rozumieniu art. 263 TFUE. Wniosek ten nie został również złożony na poparcie roszczenia o naprawienie szkody, które Sąd mógłby zbadać na podstawie art. 268 TFUE. W związku z tym należy uznać, że wniosek taki zmierza wyłącznie do tego, aby Sąd dokonał ustalenia co do prawa. Tymczasem kompetencje przyznane Sądowi na mocy traktatów, a w szczególności z art. 263 i 268 TFUE, nie pozwalają mu na zajęcie stanowiska o charakterze generalnym lub rozstrzygnięcie co do zasady (zob. podobnie postanowienie z dnia 9 grudnia 2003 r., Włochy/Komisja, C-224/03, niepublikowane, EU:C:2003:658, pkt 20, 21; wyrok z dnia 21 marca 2012 r., Fulmen i Mahmoudian/Rada, T-439/10 i T-440/10, EU:T:2012:142, pkt 41; postanowienie z dnia 25 października 2011 r., DMA Die Marketing Agentur i Hofmann/Austria, T-472/11, niepublikowane, EU:T:2011:631, pkt 10).

86 Żądanie drugie należy zatem odrzucić w całości ze względu na niewłaściwość Sądu.

Wnioski

87 W świetle całości powyższych rozważań, po pierwsze, należy oddalić zarzuty dotyczące niewłaściwości Sądu do orzekania w przedmiocie żądania pierwszego co do wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji w sprawie rozwiązania umowy, w odniesieniu do czego Sąd jest właściwy na podstawie art. 263 TFUE, a także roszczeń skarżącego mających na celu zadośćuczynienie za krzywdę i naprawienie szkody majątkowej, jakie miał on ponieść w wyniku tej decyzji, w odniesieniu do których Sąd jest właściwy na podstawie art. 268 TFUE.

88 Po drugie, przedstawiony przez skarżącego w ramach żądania pierwszego wniosek zmierzający do nakazania przywrócenia go do pracy jako członka personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie należy odrzucić ze względu na niewłaściwość Sądu.

89 Po trzecie, żądanie drugie należy odrzucić ze względu na niewłaściwość Sądu.

W przedmiocie bezwzględnych przeszkód procesowych dotyczących nieprzestrzegania wymogów formalnych skargi

90 Rada, ESDZ i SPUE w Bośni i Hercegowinie twierdzą, że skarga narusza wymogi formalne ustanowione w art. 76 regulaminu postępowania. Łącznie lub osobno wywodzą oni argument braku jasności, po pierwsze, całości żądań, po drugie, ich podstaw prawnych, po trzecie, w szczególności żądania czwartego, i po czwarte, zarzutów podniesionych na poparcie żądań.

91 Zgodnie z art. 21 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który ma zastosowanie do postępowania przed Sądem na mocy art. 53 akapit pierwszy tego statutu, oraz zgodnie z art. 76 lit. d) regulaminu postępowania, każda skarga musi zawierać przedmiot sporu, podnoszone zarzuty i argumenty, zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów. Elementy te winny być na tyle jasne i precyzyjne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie skargi, w razie potrzeby bez dodatkowych informacji. Aby skarga była dopuszczalna, konieczne jest, w celu zapewnienia pewności prawa i prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, by istotne okoliczności faktyczne i prawne, na których została oparta, wynikały, choćby w sposób zwięzły, lecz spójny i zrozumiały z samej treści skargi (zob. wyrok z dnia 25 stycznia 2018 r., BSCA/Komisja, T-818/14, EU:T:2018:33, pkt 95 i przytoczone tam orzecznictwo).

92 Ponadto to do skarżącego należy dokonanie wyboru podstawy prawnej swojej skargi, a nie do sądu Unii wybór najwłaściwszej podstawy prawnej (zob. wyrok z dnia 15 marca 2005 r., Hiszpania/Eurojust, C-160/03, EU:C:2005:168, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

93 Wreszcie skarga zawierająca wniosek o naprawienie szkody, którą miała wyrządzić instytucja Unii, musi zawierać elementy pozwalające na identyfikację postępowania, które strona skarżąca zarzuca instytucji, powodów, dla których uznała ona, że istnieje związek przyczynowy między tym postępowaniem a szkodą, którą jak twierdzi, poniosła, jak również charakteru i zakresu szkody (zob. wyrok z dnia 2 marca 2010 r., Arcelor/Parlament i Rada, T-16/04, EU:T:2010:54, pkt 132 i przytoczone tam orzecznictwo).

94 W świetle powyższych rozważań należy zbadać rozpatrywane bezwzględne przeszkody procesowe.

95 Ponadto z uwagi na odrzucenie, ze względu na niewłaściwość Sądu, wniosku skarżącego o przywrócenie go do pracy jako członka personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie, a także jego wniosków przedstawionych w ramach żądania drugiego (zob. pkt 88 i 89 powyżej) należy ograniczyć badanie omawianych bezwzględnych przeszkód procesowych do pozostałych wniosków skarżącego.

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności żądań skarżącego w całości

96 Rada podkreśla, że wykaz żądań w petitum skargi zawiera trzy żądania, podczas gdy część skargi dotycząca argumentacji prawnej wymienia tylko dwa.

97 Jednakże z żądań skarżącego, przedstawionych na początku i na końcu skargi i streszczonych w pkt 24 powyżej, wynika, że żądania skarżącego składają się, po pierwsze, z trzech wniosków sformułowanych tytułem głównym, a po drugie, z wniosku sformułowanego tytułem ewentualnym.

98 Wbrew temu, co twierdzi Rada, takie ujęcie jest zgodne z wymienieniem dwóch żądań w części skargi poświęconej argumentacji prawnej. Lektura tej części pozwala bowiem zrozumieć, po pierwsze, że zawarte w skardze odniesienie do „pierwszego żądania głównego" odsyła do jego trzech głównych wniosków wymienionych w żądaniach streszczonych w pkt 24 tiret od pierwszego do trzeciego powyżej. Po drugie, wspomniane w skardze „żądanie drugie" ma charakter posiłkowy i odpowiada zatem żądaniu czwartemu streszczonemu w pkt 24 tiret czwarte powyżej.

99 W konsekwencji zarzut bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności żądań skarżącego w całości należy oddalić.

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności podstawy prawnej skargi

100 Rada, ESDZ i SPUE w Bośni i Hercegowinie twierdzą, że podstawa prawna skargi nie jest wystarczająco jasna.

101 Prawdą jest, że skarga jest w pewnym stopniu nieprecyzyjna w odniesieniu do przepisów, na podstawie których została wniesiona. Na pierwszej stronie skargi znajduje się bowiem tytuł „Skarga o stwierdzenie nieważności i o odszkodowanie" i wskazano, że skarżący „wnosi skargę o stwierdzenie nieważności i o odszkodowanie na podstawie art. 263, 268 i 272 TFUE".

102 Jednakże w pierwszej kolejności, pomimo nieścisłości w skardze, lektura części skargi poświęconych właściwości Sądu i argumentacji prawnej pozwala zrozumieć, że skarżący przedstawił żądanie pierwsze, tytułem głównym, na podstawie art. 272 TFUE i klauzuli arbitrażowej na rzecz Sądu, zawartej w umowie tymczasowego kierownika biura. Ponadto ze skargi wynika, że żądanie to zostało podniesione, tytułem ewentualnym, na podstawie art. 263 i 268 TFUE, co skarżący potwierdził na rozprawie.

103 W drugiej kolejności, w żądaniu trzecim, skarżący zmierza do uzyskania naprawienia szkody związanej z wyborami dokonanymi przez Radę, Komisję i ESDZ w zakresie polityki naboru i zarządzania międzynarodowym personelem kontraktowym zatrudnionym przez SPUE w Bośni i Hercegowinie na podstawie art. 268 TFUE, co skarżący potwierdził w swoich uwagach w przedmiocie zarzutu niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi.

104 W trzeciej kolejności żądanie czwarte, przedstawione tytułem ewentualnym, na wypadek odrzucenia lub oddalenia żądań głównych, dotyczy wyraźnie odpowiedzialności pozaumownej Unii. Wynika z tego, że żądanie to opiera się na art. 268 TFUE.

105 Wobec powyższego zarzut bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczący braku jasności podstawy prawnej skargi należy oddalić.

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej skargi dotyczącej braku jasności w szczególności żądania czwartego

106 Rada podnosi, że żądanie czwarte nie przedstawia w sposób wystarczająco jasny trzech przesłanek pozwalających na powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii.

107 Ponadto Komisja podnosi w istocie, że żądanie czwarte jest niejasne, ponieważ skarżący nie określa udziału w odpowiedzialności poszczególnych pozwanych ani naruszenia, które można im zarzucić. Tymczasem prawo Unii nie przewiduje odpowiedzialności zbiorowej i ryczałtowej.

108 Pomimo tych zastrzeżeń treść skargi pozwala zrozumieć w wystarczający sposób, że skarżący przedstawia żądanie czwarte tytułem ewentualnym, w przypadku gdyby jego trzy pierwsze żądania zostały odrzucone jako niedopuszczalne lub oddalone jako bezzasadne. Zdaniem skarżącego tego rodzaju odrzucenie lub oddalenie należałoby siłą rzeczy przypisać brakowi przyjęcia przez Radę, Komisję i ESDZ wystarczająco jasnych ram prawnych umożliwiających mu w szczególności wniesienie sprawy do możliwego do zidentyfikowania sądu, na określonych zasadach. Podnosi on zatem naruszenie zasady równego traktowania i niedyskryminacji, zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, a także zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości. W rezultacie domaga się on odszkodowania za szkody szacowane na 400 000 EUR.

109 Co się tyczy argumentu Komisji dotyczącego braku wskazania błędów odpowiednio zarzucanych trzem pozwanym, których dotyczy żądanie czwarte, okoliczność taka nie stoi na przeszkodzie dopuszczalności wspomnianego żądania, ponieważ treść skargi pozwala zrozumieć, że skarżący uważa, iż wszystkie te pozwane mogły być zaangażowane w przyjęcie ogólnego uregulowania mającego zastosowanie do personelu kontraktowego objętego WPZiB. Podobnie Komisja niesłusznie zarzuca skarżącemu, że nie określił on „odpowiedniego zakresu odpowiedzialności" każdej ze wspomnianych pozwanych. Wbrew temu, co twierdzi Komisja, z wyroku z dnia 13 listopada 1973 r., Werhahn Hansamühle i in./Rada i Komisja (od 63/72 do 69/72, EU:C:1973:121, pkt 8), wynika, że w ramach skargi o stwierdzenie odpowiedzialności pozaumownej nie jest niedopuszczalny wniosek o stwierdzenie odpowiedzialności solidarnej kilku instytucji, którym przypisuje się zdarzenie powodujące powstanie odpowiedzialności.

110 W konsekwencji zarzut bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności żądania czwartego należy oddalić.

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności podniesionych zarzutów w odniesieniu do poszczególnych żądań

111 Zdaniem Rady skarga nie zawiera jasno zarzutów odnoszących się do każdego z żądań.

112 W tym względzie należy stwierdzić, po pierwsze, że na poparcie żądania pierwszego, skarżący podnosi jeden zarzut oparty na naruszeniu zasady równego traktowania w ogólności, a w szczególności na tym, że jest on chroniony przez prawo angielskie. Primo, takie naruszenie wynika z powodu, na którym opiera się decyzja o rozwiązaniu umowy, a mianowicie obywatelstwa skarżącego. Secundo, skarżący twierdzi, że był ofiarą nierównego traktowania w porównaniu z urzędnikami i pracownikami Zjednoczonego Królestwa podlegającymi warunkom zatrudnienia innych pracowników Unii (zwanym dalej „WZIP"), ponieważ na podstawie przyznanego im odstępstwa mogli oni zachować swoje stanowiska pomimo wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii. Ponadto skarga pozwala również zrozumieć, że skarżący żąda zadośćuczynienia za krzywdę doznaną z uwagi na, jak twierdzi, dyskryminujący powód decyzji o rozwiązaniu umowy w wysokości 10 000 EUR oraz naprawienia szkody majątkowej związanej z tą decyzją poprzez zasądzenie od pozwanych na jego rzecz odszkodowania w wysokości 393 850,08 EUR.

113 Po drugie, z treści skargi wynika, że w żądaniu trzecim skarżący zarzuca Radzie, Komisji i ESDZ, że nie przyjęły uregulowania prawnego porównywalnego z uregulowaniem przyjętym w WZIP i w celu zastosowania go do międzynarodowego personelu kontraktowego zatrudnionego w ramach WPZiB, a w szczególności przez SPUE w Bośni i Hercegowinie lub, w przypadku jego braku, że personel ten nie został objęty WZIP. Taka bezczynność, primo, narusza art. 336 TFUE, a secundo, spowodowała stworzenie systemu, który dyskryminuje międzynarodowy personel kontraktowy SPUE w Bośni i Hercegowinie w porównaniu z członkami personelu kontraktowego podlegającymi WZIP, w szczególności pracującymi dla tego SPUE w charakterze szefa delegatury Unii w tym państwie. Zdaniem skarżącego to nierówne traktowanie wyrządziło mu szkodę odpowiadającą wysokości uprawnień i dodatków, jakie otrzymywałby, gdyby został zatrudniony w charakterze członka personelu tymczasowego podlegającego WZIP, której naprawienia domaga się w ramach tego żądania.

114 Po trzecie, co się tyczy żądania czwartego, skarżący podnosi w istocie, że w przypadku odrzucenia trzech pierwszych żądań, takie odrzucenie lub oddalenie wynikałoby z braku wystarczająco jasnych ram prawnych, które umożliwiłyby mu wszczęcie postępowania przed sądem zgodnie z wystarczająco określonymi procedurami i zasadami (zob. pkt 108 powyżej). Z treści skargi wynika, że skarżący utrzymuje w szczególności, iż nie ustanawiając takich ram prawnych, Rada, Komisja i ESDZ naruszyły zasadę równego traktowania i niedyskryminacji, zasadę pewności prawa, zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz zasadę dobrej administracji i obowiązek dbałości.

115 Prawdą jest, że niektóre zarzuty przedstawione w ramach żądania czwartego, dotyczące naruszenia zasady ochrony jednostek oraz europejskiego kodeksu dobrych praktyk, nie zostały w żaden sposób rozwinięte, co pozwalałoby zrozumieć, na czym miałyby polegać te naruszenia. Jednakże, mimo że zarzuty te nie spełniają wymogów określonych w art. 76 lit. d) regulaminu postępowania, takie stwierdzenie nie pociąga za sobą niedopuszczalności żądania czwartego w całości, ponieważ jest ono wystarczająco wyraźnie poparte zarzutami wymienionymi w pkt 114 powyżej.

Wnioski

116 W świetle całości powyższych rozważań zarzuty odnoszące się do bezwzględnych przeszkód procesowych dotyczących niedochowania przez skarżącego wymogów formalnych ustanowionych w art. 76 regulaminu postępowania zostają oddalone.

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej niedopuszczalności żądań trzeciego i czwartego ze względu na niedopełnienie wymogów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego

117 Rada twierdzi, że żądania trzecie i czwarte są niedopuszczalne, ponieważ nie zostały poprzedzone postępowaniem poprzedzającym wniesienie skargi przewidzianym w art. 270 TFUE. Jej zdaniem, ponieważ w ramach tych żądań skarżący domaga się naprawienia szkody odpowiadającej kwotom, jakie otrzymałby, gdyby jego kolejne umowy o pracę na czas określony zostały zawarte już nie ze SPUE w Bośni i Hercegowinie, lecz z organem upoważnionym do zawierania umów w rozumieniu WZIP, powinien był on zgodnie z art. 90 ust. 1 regulaminu pracowniczego złożyć do właściwego organu wniosek o przekształcenie tych umów oraz wniosek o odszkodowanie.

118 Artykuł 270 TFUE w związku z art. 256 ust. 1 TFUE przyznaje Sądowi właściwość do orzekania „w każdym sporze między Unią i jej pracownikami, w granicach i na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym […] oraz [WZIP]”. Środki prawne, w szczególności terminy i przepisy proceduralne, są przedmiotem art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego, do których odsyła art. 46 WZIP.

119 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że te środki prawne mają zastosowanie nie tylko do osób, które mają status urzędnika lub pracownika innego niż personel miejscowy, lecz również do osób, które powołują się na ten status (zob. wyrok z dnia 23 stycznia 1997 r., Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo).

120 W niniejszej sprawie należy podkreślić, że poprzez żądanie trzecie, wniesione na podstawie art. 268 TFUE, skarżący wnosi do Sądu o zasądzenie od Rady, Komisji i ESDZ odszkodowania za szkody poniesione przez niego z powodu zarzucanej bezczynności w odniesieniu do ustanawiania uregulowania mającego zastosowanie do międzynarodowego personelu kontraktowego pracującego dla SPUE w Bośni i Hercegowinie lub przynajmniej za nierozszerzenie zakresu stosowania WZIP na taki personel. Taka bezczynność miała skutkować tym, że skarżący był systematycznie zatrudniany jako pracownik kontraktowy tego SPUE na podstawie umów o pracę na czas określony podlegających prawu angielskiemu, w wyniku czego doszło do jego dyskryminacji w porównaniu z członkami personelu tymczasowego podlegającym WZIP, pracującymi przy tym SPUE.

121 W tym kontekście skarżący utrzymuje, że należało mu przyznać status pracownika tymczasowego ESDZ, „ponieważ nie istnieje żaden inny mający zastosowanie status prawny”, i żąda naprawienia szkody odpowiadającej wynagrodzeniu i dodatkom, o które mógłby się ubiegać jako członek personelu tymczasowego zatrudniony na podstawie WZIP, „w braku zastosowania innych ram porównawczych”. Ponadto w uwagach w przedmiocie zarzutu niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi skarżący wskazał, że „nie twierdzi, że jego umowa powinna zostać przekształcona w umowę o pracę członka personelu tymczasowego”.

122 Jeśli chodzi o żądanie czwarte, skarżący tym bardziej nie domaga się w nim przyznania mu statusu członka personelu tymczasowego w rozumieniu WZIP, lecz wnosi zasadniczo, tytułem ewentualnym, na wypadek odrzucenia lub oddalenia trzech pierwszych żądań, o naprawienie szkody poniesionej w braku jasnego uregulowania prawnego umożliwiającego mu w szczególności dostęp do sądu.

123 W tych okolicznościach roszczenia odszkodowawcze przedstawione w żądaniach trzecim i czwartym wchodzą w zakres art. 268 TFUE, a nie art. 270 TFUE, w związku z czym nie można zarzucać skarżącemu niedopełnienia wymogów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego.

124 Z powyższego wynika, że zarzut bezwzględny przeszkody procesowej dotyczącej niedopuszczalności żądań trzeciego i czwartego ze względu na niedochowanie wymogów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego należy oddalić.

W przedmiocie bezwzględnych przeszkód procesowych dotyczących ustalenia strony pozwanej lub pozwanych

125 Rada, Komisja i ESDZ kwestionują możliwość bycia stroną pozwaną w odniesieniu do żądań pierwszego i drugiego, ponieważ nigdy nie były stronami rozpatrywanej umowy, a ich rola wobec SPUE w Bośni i Hercegowinie nie dotyczy zarządzania jego personelem kontraktowym. W szczególności nie można im przypisać wydania decyzji o rozwiązaniu umowy, ponieważ została ona podjęta przez SPUE w Bośni i Hercegowinie, którego należy uznać za organ Unii mogący być stroną pozwaną w ramach żądania pierwszego.

126 Ponadto w odniesieniu do żądania trzeciego Komisja podnosi, że nie można jej przypisać decyzji o stosowaniu następujących po sobie umów o pracę na czas określony w odniesieniu do międzynarodowego personelu kontraktowego zatrudnionego przez podmioty objęte WPZiB. W tym względzie podkreśla ona, że to Rada jest uprawniona do przyjęcia, w razie potrzeby, decyzji określającej regulamin pracowniczy personelu objętego WPZiB.

127 Ze swej strony skarżący wyjaśnia, że wskazał w skardze czterech pozwanych z uwagi na brak niezależności SPUE w Bośni i Hercegowinie, którego łączy stosunek podporządkowania zarówno z Radą, jak i z Komisją i ESDZ. Podkreśla on, że Rada mianuje rzeczonego SPUE, że Komisja jest odpowiedzialna za kontrolę wykonywania mandatu tego SPUE oraz że ESDZ jest pracodawcą tegoż SPUE. Ponadto skarżący twierdzi, że SPUE w Bośni i Hercegowinie nie jest objęty żądaniem trzecim, ponieważ nie jest on właściwy do przyjęcia ram zatrudnienia międzynarodowych pracowników kontraktowych z nim współpracujących.

128 Wobec odrzucenia, ze względu na niewłaściwość Sądu, żądania skarżącego mającego na celu przywrócenie go do pracy jako członka personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie, a także jego wniosków przedstawionych w ramach żądania drugiego (zob. pkt 88 i 89 powyżej), należy ograniczyć badanie niniejszych bezwzględnych przeszkód procesowych do pozostałych wniosków skarżącego.

W przedmiocie żądania pierwszego

129 Jak stwierdzono w pkt 87 powyżej, Sąd jest właściwy do zbadania żądania pierwszego na podstawie art. 263 TFUE w zakresie, w jakim dotyczy ono stwierdzenia nieważności decyzji o rozwiązaniu umowy, a na podstawie art. 268 TFUE – w zakresie, w jakim dotyczy ono zadośćuczynienia za krzywdę i naprawienia szkody majątkowej, które miały zostać wyrządzone przez tę decyzję.

130 W tym względzie, po pierwsze, zgodnie z art. 263 akapit pierwszy TFUE środek zaskarżenia w postaci skargi o stwierdzenie nieważności przysługuje przeciwko wszystkim aktom pochodzącym od określonych wymienionych instytucji, ale również w szerszym zakresie, przeciwko aktom wydanym przez organy lub jednostki organizacyjne Unii w zakresie, w jakim chodzi o akty wywołujące wiążące skutki prawne (postanowienie z dnia 4 czerwca 2013 r., Elitaliana/Eulex Kosowo, T-213/12, EU:T:2013:292, pkt.19). Skarga o stwierdzenie nieważności powinna zatem zostać wniesiona przeciwko instytucji, organowi lub jednostce organizacyjnej Unii, która wydała sporny akt (zob. postanowienie z dnia 19 listopada 2018 r., Iccrea Banca/Komisja i SRB, T-494/17, EU:T:2018:804, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).

131 Po drugie, zgodnie z art. 268 TFUE i art. 340 akapit drugi TFUE Sąd w dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej jest właściwy do rozpoznawania sporów dotyczących naprawienia szkód wyrządzonych przez instytucje Unii lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji. Termin „instytucja" użyty w art. 340 akapit drugi TFUE odnosi się nie tylko do instytucji Unii wymienionych w art. 13 ust. 1 TUE, lecz obejmuje również wszystkie inne organy i jednostki organizacyjne Unii ustanowione na podstawie traktatów i służące realizacji celów Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 10 kwietnia 2002 r., Lamberts/Rzecznik Praw Obywatelskich, T-209/00, EU:T:2002:94, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).

132 Tak więc w ramach skargi o stwierdzenie odpowiedzialności pozaumownej Unii jest ona reprezentowana przed Sądem przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną, którym zarzuca się zdarzenie powodujące powstanie odpowiedzialności (zob. podobnie postanowienie z dnia 6 stycznia 2015 r., Kendrion/Unia Europejska, T-479/14, niepublikowane, EU:T:2015:2, pkt 15 i przytoczone tam orzecznictwo).

133 W niniejszej sprawie pierwsze żądanie dotyczy decyzji o rozwiązaniu umowy, którą można przypisać SPUE w Bośni i Hercegowinie. Należy zatem zbadać, czy wspomniany SPUE może zostać uznany za organ lub jednostkę organizacyjną Unii, które mogą być stroną pozwaną w ramach skargi wniesionej na podstawie art. 263 i 268 TFUE.

134 W tym względzie, aby ustalić, czy podmiot lub struktura objęta schematem organizacyjnym Unii lub działająca w ramach tego schematu może zostać uznana za organ lub jednostkę organizacyjną Unii, należy sprawdzić, czy w świetle przepisów regulujących status danego podmiotu lub danej struktury posiadają one zdolność prawną wystarczającą do tego, aby można było je uznać za niezależny organ Unii i przyznać im status strony pozwanej (zob. podobnie postanowienie z dnia 4 czerwca 2012 r., Elti/Delegacja Unii w Czarnogórze, T-395/11, EU:T:2012:274, pkt 27–29). W szczególności dany podmiot lub dana struktura powinna zostać uznana za organ lub jednostkę organizacyjną Unii, jeżeli z jednej strony posiada mandat nierozerwalnie związany z funkcjonowaniem Unii, a z drugiej strony jest prawnie odrębna od istniejących instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii (zob. podobnie i analogicznie postanowienie z dnia 3 marca 2022 r., Komisja/Rada, C-551/21, EU:C:2022:163, pkt 14).

135 Co się tyczy SPUE w Bośni i Hercegowinie, należy przede wszystkim zauważyć, że na podstawie art. 33 TUE został on mianowany przez Radę na wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „wysokim przedstawicielem") do wykonywania „mandatu w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych" (zob. pkt 3 powyżej). W związku z tym wspomnianemu SPUE powierzono mandat nierozerwalnie związany z funkcjonowaniem Unii.

136 Następnie zgodnie z art. 4 ust. 1 decyzji 2019/1340 SPUE w Bośni i Hercegowinie jest „odpowiedzialny za wykonywanie mandatu". Chociaż przepis ten przewiduje również, że SPUE „działa pod zwierzchnictwem [wysokiego przedstawiciela]", organ ten ma na celu jedynie wykonywanie mandatu SPUE określonego w art. 3 tej decyzji, a nie zarządzanie administracyjne w ramach takiego mandatu, w szczególności w dziedzinie personelu.

137 Ponadto z szeregu przepisów decyzji 2019/1340 wynika, że SPUE w Bośni i Hercegowinie jest prawnie odrębny od innych instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. W tym względzie, po pierwsze, art. 5 ust. 2 i 3 tej decyzji przyznaje temu SPUE zdolność prawną do udzielania zamówień i zakupu towarów oraz zobowiązuje go do zawarcia z Komisją umowy dotyczącej zarządzania jego wydatkami. Po drugie, jak wskazano w pkt 63 powyżej, art. 6 ust. 2 tej samej decyzji umożliwia temu samemu SPUE przyjęcie personelu oddelegowanego przez instytucje Unii lub ESDZ.

138 Ponadto w zakresie zarządzania personelem kontraktowym SPUE w Bośni i Hercegowinie posiada zdolność prawną umożliwiającą mu samodzielne działanie. Po pierwsze, z art. 6 ust. 1 i 2 decyzji 2019/1340 wynika, że wspomniany SPUE jest „odpowiedzialny za powołanie swojego zespołu" i ma zdolność prawną do zawierania umów w celu zatrudniania wybranego przez siebie personelu międzynarodowego, bez konieczności uzyskania zgody innych instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, przy czym Rada i Komisja powinny być informowane a posteriori (zob. pkt 63 i 64 powyżej). Po drugie, decyzja ta odnosi się do „SPUE [w Bośni i Hercegowinie] i jego personelu" (art. 7), „członków [jego] zespołu" (art. 8), „personelu bezpośrednio podlegającego SPUE" (art. 10) lub „SPUE [w Bośni i Hercegowinie] i jego personelu" (art. 13).

139 W konsekwencji na potrzeby niniejszej sprawy dotyczącej kwestii związanych z zarządzaniem personelem SPUE w Bośni i Hercegowinie tego ostatniego należy traktować na równi z organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, które mogą być stroną pozwaną w ramach skargi opartej na art. 263 i 268 TFUE w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 130–132 powyżej. Z powyższego wynika, że pierwsze żądanie jest dopuszczalne w odniesieniu do SPUE w Bośni i Hercegowinie.

140 Co się tyczy Rady, prawdą jest, że instytucja ta mianuje SPUE w Bośni i Hercegowinie, określa warunki i czas trwania jego kadencji i może podjąć decyzję o jej wcześniejszym zakończeniu. Jednakże taka okoliczność nie może podważyć autonomii i zdolności prawnej tego SPUE w odniesieniu do zarządzania personelem, które zostały stwierdzone w pkt 138 powyżej. Ponadto, o ile art. 4 ust. 2 decyzji 2019/1340 przewiduje, że Rada, za pośrednictwem Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa (KPiB), ukierunkowuje pod względem strategicznym i politycznym działania SPUE, o tyle żądanie pierwsze dotyczy wyłącznie kwestii związanych z zarządzaniem personelem tego SPUE, a zatem nie może być powiązane z jego aktami o charakterze strategicznym lub politycznym. Wynika z tego, że żądanie to jest niedopuszczalne w odniesieniu do Rady.

141 Co się tyczy Komisji, należy stwierdzić, że zgodnie z art. 5 ust. 3 decyzji 2019/1340 zarządzanie wydatkami jest przedmiotem umowy między nią a SPUE w Bośni i Hercegowinie, natomiast ten ostatni odpowiada przed nią za wszystkie poniesione wydatki. W związku z tym rola Komisji wobec SPUE w Bośni i Hercegowinie dotyczy kontroli wykonania budżetu jego mandatu. Tymczasem żądanie pierwsze dotyczy zarządzania personelem przez SPUE w Bośni i Hercegowinie, a nie wykonywania przez tego ostatniego jego budżetu. W konsekwencji żądanie pierwsze należy odrzucić jako niedopuszczalne w odniesieniu do Komisji (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 lipca 2016 r., H/Rada i in., C-455/14 P, EU:C:2016:569, pkt 65).

142 Co się tyczy ESDZ, prawdą jest, że SPUE w Bośni i Hercegowinie jest również szefem delegatury Unii w tym państwie i, w takim charakterze, pracownikiem tymczasowym ESDZ. Jednakże, po pierwsze, rozpatrywana umowa, podobnie jak poprzedzające ją umowy o pracę na czas określony, została podpisana wyłącznie przez wspomnianego SPUE w tym charakterze, bez powoływania się na jego status szefa delegatury Unii w Bośni i Hercegowinie. Po drugie, art. 1 ust. 4 decyzji 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r., określającej organizację i zasady funkcjonowania ESDZ (Dz.U. 2010, L 201, s. 30), przewiduje, że w skład ESDZ „wchodzą administracja centralna oraz delegatury Unii w państwach trzecich i przy organizacjach międzynarodowych”, bez uwzględnienia SPUE. Po trzecie, z akt sprawy, a w szczególności z dokumentu roboczego ESDZ z dnia 16 marca 2016 r. wynika, że personel SPUE w państwie trzecim nie jest tożsamy z personelem zatrudnionym w delegaturze Unii w tym państwie, również wtedy, gdy, jak w przypadku Bośni i Hercegowiny, SPUE i szef delegatury Unii są tą samą osobą. W konsekwencji żądanie pierwsze jest niedopuszczalne w odniesieniu do ESDZ.

W przedmiocie żądania trzeciego

143 Jak wskazano w pkt 132 powyżej w ramach skargi o stwierdzenie odpowiedzialności pozaumownej Unii jest ona reprezentowana przed Sądem przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną, którym zarzuca się zdarzenie powodujące powstanie odpowiedzialności.

144 W niniejszej sprawie w żądaniu trzecim skarżący przedstawia, na podstawie art. 268 TFUE, wniosek o odszkodowanie w oparciu o zaistnienie dyskryminacji. We wniosku tym zarzuca on Radzie, Komisji i ESDZ, że międzynarodowy personel kontraktowy zatrudniony w ramach WPZiB nie został objęty WZIP lub że w odniesieniu do tego personelu nie przyjęto uregulowania prawnego porównywalnego z uregulowaniem WZIP.

145 Wynika z tego, że zdarzenie powodujące odpowiedzialność pozaumowną Unii, na które powołuje się skarżący, polega na dokonanym na poziomie instytucjonalnym wyborze w odniesieniu do uregulowania prawnego mającego zastosowanie do zatrudniania personelu kontraktowego pracującego w ramach WPZiB.

146 W tym względzie w pierwszej kolejności skarżący podnosi, że uregulowanie mające zastosowanie do międzynarodowego personelu kontraktowego zatrudnianego przez SPUE w Bośni i Hercegowinie powinno było zostać przyjęte na podstawie art. 336 TFUE, zgodnie z którym „Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z innymi zainteresowanymi instytucjami, uchwalają regulamin pracowniczy […] oraz [WZIP]”. SPUE w Bośni i Hercegowinie jest jednak podmiotem objętym WPZiB (zob. pkt 3 powyżej), a z art. 24 ust. 1 TUE i z art. 31 ust. 1 tego traktatu jasno wynika, że przyjmowanie aktów ustawodawczych jest wykluczone w dziedzinie WPZiB.

147 W związku z tym art. 336 TFUE nie ma w niniejszej sprawie znaczenia dla określenia jednej lub większej liczby instytucji, którym zarzuca się w ramach żądania trzeciego zdarzenie powodujące powstanie odpowiedzialności.

148 W drugiej kolejności należy zauważyć, że zgodnie z art. 26 TUE, to do Rady należy opracowywanie WPZiB i podejmowanie decyzji niezbędnych do określenia i realizacji tej polityki na podstawie ogólnych kierunków i kierunków strategicznych określonych przez Radę Europejską. Przyjęcie, w razie potrzeby, uregulowania prawnego mającego zastosowanie do personelu kontraktowego zatrudnianego w ramach WPZiB, wchodzi jednak w zakres wdrażania WPZiB, a zatem w zakres kompetencji Rady.

149 W tym względzie, jak podkreśla skarżący, z pkt 1.5 i 3.3 komunikatu C(2012) 4052 final z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zasad zarządzania finansowego misjami w ramach WPZiB wynika, że Komisja zasugerowała Radzie zastosowanie WZIP do pracowników kontraktowych misji w ramach WPZiB i SPUE.

150 Jeżeli zaś taka sugestia nie została przyjęta, jest tak dlatego, że delegacje państw członkowskich nie osiągnęły porozumienia w Radzie, jak wynika z noty skierowanej przez prezydencję tej instytucji do Komitetu Stałych Przedstawicieli (Coreper) w dniu 22 maja 2013 r. W szczególności w nocie tej podkreślono, że delegacje te potrzebują czasu na przeanalizowanie skutków prawnych, instytucjonalnych i operacyjnych przed rozpoczęciem jakichkolwiek zmian w systemie misji, w ramach WPZiB oraz że ich zdaniem sytuacja SPUE będzie wymagała dalszych dyskusji. Nocie tej towarzyszył wniosek, w którym w odniesieniu do SPUE wskazano, co następuje:

„Rada uważa, że sytuacja SPUE wymaga dalszych dyskusji, a status quo powinien obecnie pozostać w mocy. Na tym etapie [Rada] może zgodzić się jedynie co do następujących kwestii:

[…]

– kontynuacja rozważania wariantów alternatywnych dla sytuacji, w której każdy SPUE jest osobiście odpowiedzialny za budżet i osobiście zatrudnia personel, w tym możliwości utworzenia komórki wsparcia SPUE, oraz przedstawienie Coreper[-owi] sprawozdania do dnia 31 marca 2014 r.”.

151 Ponadto w dniu 13 marca 2014 r. Sekretariat Generalny Rady sporządził notę mającą za przedmiot zatwierdzenie nowych wytycznych w sprawie mianowania, mandatu i finansowania SPUE, których tekst został uzgodniony przez Grupę Roboczą ds. Stosunków Zewnętrznych Rady, po dyskusjach na podstawie dokumentu roboczego ESDZ, będącego następstwem konkluzji Grupy Roboczej do Spraw Ogólnych Rady z dnia 17 grudnia 2013 r., zgodnie z którą konieczne było przyjęcie tych nowych wytycznych. Z noty tej wynika, że delegacje państw członkowskich uznały za konieczne wyjaśnienie skutków prawnych, instytucjonalnych i operacyjnych stosowania do personelu kontraktowego SPUE nowych przepisów dotyczących personelu kontraktowego misji w ramach WPZiB.

152 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że przyjęcie uregulowania prawnego mającego zastosowanie do personelu kontraktowego zatrudnionego w ramach WPZiB wynika z wyboru dokonanego na poziomie Rady, co zresztą ESDZ podkreślił w zarzucie niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi.

153 W trzeciej kolejności należy podkreślić, że mianowanie SPUE należy na podstawie art. 33 TUE do kompetencji Rady, na wniosek wysokiego przedstawiciela.

154 Ponadto art. 28 ust. 1 akapit pierwszy TUE przewiduje, że jeżeli sytuacja międzynarodowa wymaga działań operacyjnych Unii, Rada przyjmuje niezbędne decyzje, które to decyzje określają ich zasięg, cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz – w razie potrzeby – czas ich trwania. Tak więc, w szczególnych ramach WPZiB, to do Rady należy decyzja o środkach, jakie mają być udostępniane Unii, oraz o warunkach wykonywania decyzji, które przyjmuje w ramach danego działania operacyjnego Unii, co obejmuje w szczególności zasoby ludzkie udostępnione w ramach tego działania (zob. podobnie wyrok z dnia 10 listopada 2021 r., Jenkinson/Rada i in., T-602/15 RENV, odwołanie w toku, EU:T:2021:764, pkt 226).

155 Prawdą jest, że decyzja 2019/1340 nie odnosi się wyraźnie do art. 28 TUE, lecz odwołuje się wyłącznie do „traktatu [UE], w szczególności jego art. 33 i art. 31 ust. 2". Decyzja ta wiąże się jednak z działaniem operacyjnym w ramach WPZiB w zakresie, w jakim ustanawia SPUE w Bośni i Hercegowinie, który jest w istocie upoważniony do wspierania działań Unii dotyczących konkretnych kwestii politycznych na terytorium tego państwa w powiązaniu z władzami lokalnymi i który dysponuje – w celu wykonania tego mandatu – budżetem i zespołem.

156 Ponadto wspólne działanie 2002/211, na mocy którego SPUE w Bośni i Hercegowinie został powołany po raz pierwszy, zostało przyjęte na podstawie art. 14 UE (w brzmieniu sprzed wejścia w życie traktatu z Lizbony), zawierającego w ust. 1 postanowienie podobne do art. 28 TUE w jego obecnym brzmieniu. Ponadto decyzja Rady 2012/330/WPZiB z dnia 25 czerwca 2012 r. zmieniająca decyzję 2011/426/WPZiB w sprawie mianowania SPUE w Bośni i Hercegowinie (Dz.U. 2012, L 165, s. 66) oraz decyzja Rady 2013/351/WPZiB z dnia 2 lipca 2013 r. zmieniająca decyzję 2011/426/WPZiB w sprawie mianowania SPUE w Bośni i Hercegowinie (Dz.U. 2013, L 185, s. 7), zostały przyjęte po wejściu w życie traktatu z Lizbony, na podstawie w szczególności art. 28 TUE.

157 Tak więc mianowanie SPUE w Bośni i Hercegowinie jest objęte zakresem stosowania art. 28 TUE, w związku z czym zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 154 powyżej, to do Rady należy określenie zasobów ludzkich, którymi może dysponować ten podmiot.

158 Wniosek ten potwierdzają wytyczne w sprawie mianowania, mandatu i finansowania SPUE, o których mowa w pkt 151 powyżej, a w których sekcji C stwierdza się, że decyzja Rady powołująca SPUE, powinna obejmować szereg elementów, w tym przepisy dotyczące tworzenia i składu zespołu SPUE.

159 W tych okolicznościach przyjęcie regulaminu pracowniczego mającego zastosowanie do międzynarodowego personelu kontraktowego SPUE w Bośni i Hercegowinie należy do kompetencji Rady.

160 W czwartej kolejności ESDZ podniosła na rozprawie, opierając się na art. 30 ust. 1 TUE, że Rada nie może przyjąć uregulowania prawnego mającego zastosowanie do personelu kontraktowego objętego WPZiB bez przedłożenia jej stosownego wniosku złożonego bądź to przez wysokiego przedstawiciela, bądź przez państwo członkowskie. Jednakże z przepisu tego, zgodnie z którym „[k]ażde państwo członkowskie, wysoki przedstawiciel […] lub wysoki przedstawiciel przy wsparciu Komisji, mogą zwracać się do Rady z wszelkimi pytaniami dotyczącymi [WPZiB] i przedkładać Radzie, odpowiednio, inicjatywy lub wnioski", wynika, że wysokiemu

przedstawicielowi i państwom członkowskim przysługuje prawo inicjatywy, ale to prawo nie stanowi monopolu ani warunku, od którego zależy przyjęcie przez Radę aktu takiego jak decyzja w sprawie uregulowania prawnego dotyczącego personelu kontraktowego zatrudnianego ogólnie w ramach WPZiB lub w szczególności SPUE w Bośni i Hercegowinie. Tym samym przepis ten nie wyklucza możliwości podjęcia przez Radę z własnej inicjatywy decyzji mającej na celu przyjęcie takiego uregulowania, jeśli uzna to za konieczne, lub zwrócenia się do wysokiego przedstawiciela o przedłożenie Radzie stosownego wniosku.

161 Konkluzja ta znajduje potwierdzenie w aktach sprawy. Z jednej strony z pkt 151 powyżej wynika, że wytyczne w sprawie mianowania, mandatu i finansowania SPUE zostały zmienione z inicjatywy Grupy Roboczej do Spraw Ogólnych Rady. Z drugiej strony, w tych samych wytycznych, w odniesieniu do procedury mianowania SPUE, uściślono, że „jeżeli Rada uzna, że wymaga tego kontekst polityczny, może ona zwrócić się do wysokiego przedstawiciela o przedłożenie wniosku w sprawie mianowania SPUE odpowiedzialnego za mandat związany z konkretnymi sprawami politycznymi”.

162 W związku z powyższym należy stwierdzić, że wszelką ewentualną zawinioną bezczynność przy przyjmowaniu ogólnego uregulowania mającego zastosowanie do personelu kontraktowego objętego co do zasady WPZiB, a w szczególności SPUE w Bośni i Hercegowinie, należy przypisać Radzie. Żądanie trzecie jest zatem dopuszczalne w odniesieniu do Rady i niedopuszczalne w odniesieniu do Komisji i ESDZ.

W przedmiocie żądania czwartego

163 W żądaniu czwartym, ewentualnym w stosunku do trzech pierwszych, skarżący wnosi o zasądzenie od Rady, Komisji i ESDZ, na podstawie odpowiedzialności pozaumownej Unii, kwoty 400 000 EUR z tego powodu, że jego warunki zatrudnienia naruszały jego prawa podstawowe.

164 Tymczasem, jak wynika z pkt 148–162 powyżej, to do Rady należy określenie warunków zatrudnienia personelu kontraktowego SPUE w Bośni i Hercegowinie. W związku z tym Rada powinna zostać wskazana jako strona pozwana w odniesieniu do żądania czwartego.

165 Prawdą jest, że skarżący odsyła również do zarzutów podniesionych na poparcie żądań pierwszego i drugiego, które dotyczą SPUE w Bośni i Hercegowinie jako pracodawcy. Jednakże skarżący nie zamierzał powoływać się na powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii za działania SPUE w Bośni i Hercegowinie w ramach żądania czwartego. Zarówno bowiem w skardze, jak i w uwagach dotyczących zarzutów niewłaściwości Sądu i niedopuszczalności skargi skarżący uściśla, że żądanie czwarte dotyczy „instytucji europejskich”, co zgodnie z całościową lekturą jego pism należy rozumieć jako odniesienie nie do SPUE w Bośni i Hercegowinie, lecz do Rady, Komisji i ESDZ, mimo że ta ostatnia służba nie jest instytucją w rozumieniu art. 13 TUE.

166 W związku z powyższym żądanie czwarte należy uznać za dopuszczalne w odniesieniu do Rady i niedopuszczalne w odniesieniu do Komisji i ESDZ.

Wnioski

167 W świetle całości powyższych rozważań, po pierwsze, w odniesieniu do żądania pierwszego Sąd jest właściwy, z jednej strony, na podstawie art. 263 TFUE do orzekania w przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji w sprawie rozwiązania umowy, a z drugiej strony, na podstawie art. 268 TFUE do orzekania w przedmiocie żądań mających na celu zadośćuczynienia za krzywdę i naprawienie szkody majątkowej, jakie skarżący miał ponieść z powodu tej decyzji. Roszczenia te są dopuszczalne w zakresie, w jakim dotyczą SPUE w Bośni i Hercegowinie, oraz niedopuszczalne w zakresie, w jakim dotyczą Rady, Komisji i ESDZ.

168 Ponadto wniosek o przywrócenie skarżącego do pracy jako członka personelu SPUE w Bośni i Hercegowinie należy odrzucić ze względu na niewłaściwość Sądu.

169 Po drugie, żądanie drugie należy odrzucić w całości ze względu na niewłaściwość Sądu.

170 Po trzecie, żądania trzecie i czwarte, w zakresie których Sąd jest właściwy na podstawie art. 268 TFUE, są dopuszczalne w odniesieniu do Rady i niedopuszczalne w odniesieniu do Komisji i ESDZ.

W przedmiocie kosztów

171 Zgodnie z art. 133 regulaminu postępowania o kosztach orzeka się w wyroku lub postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie. Ponadto zgodnie z art. 135 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, jeżeli wymagają tego względy słuszności, Sąd może zdecydować, że strona przegrywająca sprawę pokrywa własne koszty i zostaje obciążona tylko częścią kosztów poniesionych przez stronę przeciwną, a nawet, że nie zostaje nimi obciążona w ogóle.

172 Z uzasadnienia niniejszego wyroku wynika, że kończy on postępowanie w odniesieniu do Komisji i ESDZ, ponieważ pozwane, w odniesieniu do których skargę należy odrzucić, wyraźnie wniosły o obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

173 Jednakże, jak wskazano w pkt 140–142 powyżej, działania SPUE w Bośni i Hercegowinie wpisują się w złożony kontekst prawny, charakteryzujący się powiązaniami łączącymi SPUE z Radą, Komisją i ESDZ. A zatem bezspornie skarżącemu trudno było zidentyfikować pozwanych w chwili wniesienia niniejszej skargi. W tych okolicznościach Sąd uważa za sprawiedliwe i słuszne orzeczenie, że Komisja i ESDZ pokrywają własne koszty.

174 Ponadto niniejszy wyrok nie kończy postępowania w odniesieniu do Rady i SPUE w Bośni i Hercegowinie. W związku z tym rozstrzygnięcie o kosztach poniesionych przez skarżącego i przez te dwie pozwane związanych z zarzutami braku właściwości i niedopuszczalności nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów

SĄD (siódma izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

1) **Skarga zostaje odrzucona:**

   – **ze względu na niewłaściwość Sądu w zakresie, w jakim zmierza do nakazania przywrócenia Roberta Stockdale'a do pracy jako członka personelu Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie;**

   – **ze względu na niewłaściwość Sądu w zakresie, w jakim zmierza ona do przekształcenia umów o pracę zawartych z Robertem Stockdalem na czas określony w jedną umowę zawartą na czas nieokreślony i do stwierdzenia naruszenia przez pozwanych ich obowiązków umownych;**

   – **jako niedopuszczalna w odniesieniu do Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) w zakresie, w jakim zmierza ona do stwierdzenia nieważności decyzji Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie z dnia 17 listopada 2020 r., na mocy której umowa o pracę z Robertem Stockdalem została rozwiązana, oraz do naprawienia szkody i do zadośćuczynienia za krzywdę, które miały zostać wyrządzone przez tę decyzję;**

   – **jako niedopuszczalna w pozostałym zakresie w odniesieniu do Komisji i ESDZ.**

2) **Zarzuty niewłaściwości i niedopuszczalności zostają oddalone w pozostałym zakresie.**

3) **Komisja i ESDZ pokrywają własne koszty w związku z zarzutami niewłaściwości i niedopuszczalności.**

4) **Rozstrzygnięcie o kosztach poniesionych przez Robertem Stockdale'a, przez Radę i przez Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w Bośni i Hercegowinie w związku z zarzutami niewłaściwości i niedopuszczalności nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

da Silva Passos Valančius Reine

Truchot Sampol Pucurull

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 26 lipca 2023 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu 2

Żądania stron 4

Co do prawa 5

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego w braku klauzuli arbitrażowej 6

W przedmiocie charakteru żądań pierwszego i drugiego 7

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego na podstawie art. 272 TFUE 9

W przedmiocie właściwości Sądu do orzekania co do żądań pierwszego i drugiego na podstawie art. 263 i 268 TFUE 10

– W przedmiocie postanowień umownych 11

– W przedmiocie przepisów prawa Unii 11

Wnioski 17

W przedmiocie bezwzględnych przeszkód procesowych dotyczących nieprzestrzegania wymogów formalnych skargi 17

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności żądań skarżącego w całości 18

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności podstawy prawnej skargi 18

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej skargi dotyczącej braku jasności w szczególności żądania czwartego 19

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej braku jasności podniesionych zarzutów w odniesieniu do poszczególnych żądań 20

Wnioski 21

W przedmiocie bezwzględnej przeszkody procesowej dotyczącej niedopuszczalności żądań trzeciego i czwartego ze względu na niedopełnienie wymogów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego 21

W przedmiocie bezwzględnych przeszkód procesowych dotyczących ustalenia strony pozwanej lub pozwanych 22

W przedmiocie żądania pierwszego 23

W przedmiocie żądania trzeciego 25

W przedmiocie żądania czwartego 28

Wnioski 29

W przedmiocie kosztów 29